

**„TYRINĖJANČIŲ MOKYKLŲ“
VADOVAS
2012–2013 M.M.**

Turinys

1. Įvadas – „Kūrybinės partnerystės“	3
1.1. „Kūrybinių partnerysčių“ tikslai	3
2. „Tyrinėjančių mokyklų“ programa	5
2.1. Programos „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyviai ir trukmė	5
3. Programos „Tyrinėjančios mokyklos“ eiga.....	7
3.1. Planavimas	7
3.2. Įgyvendinimas	14
3.3. Vertinimas	16
4. Programos „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyviai	17
4.1. Kūrybos agentas	17
4.2. Kuriantys praktikai	17
4.3. Kuruojantis mokytojas	17
4.4. Įvairių dalykų mokytojai	18
4.5. Mokinių balsas	18
5. Dalyvavimo sąlygos	19
6. Dokumentų pateikimo terminai ir renginiai	20
7. Pasiekimai: pastebėti ir dalintis patirtimi su kitais	21
8. Kokybės užtikrinimo procesas.....	21
8.1. Projekto komandos ir regionų kuratorių vizitas mokykloje	21
9. Dokumentacijos gairės.....	22
9.1. Praktinė dalis.....	22
9.2. Teisinė dalis.....	22
10. „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandos kontaktai	24
11. „Kūrybinių partnerysčių“ regionų kuratorių kontaktai	25
Priedas Nr. 1. Vaidmenys ir atsakomybės.....	26
Priedas Nr. 2. Tėvų sutikimas dėl filmavimo ir fotografavimo.....	30

1. Įvadas – „Kūrybinės partnerystės“

„Kūrybinių partnerysčių“ modelis siūlo mokykloms unikalią kūrėjų patirtį, ugdymo atnaujinimo idėjas bei praktinę pagalbą jas įgyvendinant, keičiant mokymąsi ir sudarant sąlygas vaikų kūrybiškumui ugdyti. Keičiantis darbo metodams, priemonėms, ugdymo organizavimui, aplinkai, kartu keičiasi mokinių ir mokytojų požiūris į savo pačių kūrybiškumą bei kūrybiško darbo galimybes.

Programa „Kūrybinės partnerystės“ siekiama kurti tyrinėjimu pagrįstą mokymąsi, suformuoti mokyklos bendruomenės nuostatą, kad mokymą ir mokymąsi būtina tobulinti kūrybiškais būdais. Svarbiausias programos aspektas yra partnerystė tarp mokyklos mokytojų, mokinių, mokyklos vadovų, kitų mokyklos bendruomenės narių, kūrybos agento (-ės) ir kuriančių praktikų.

Svarbu suprasti, kad mąstant apie kūrybišką mokymąsi kalba neina apie standartizuotas, nusistovėjusias praktikas ar metodus. Tai veikiau niekada nenutrūkstantis mėginimas suprasti, kokiomis sąlygomis vaikai geriausiai mokosi ir jaučiasi mokykloje. Apie tokį elgesio modelį kalba „Kūrybinės partnerystės“ ir būtent tokį elgesį skatina su mokyklomis bendradarbiaujantys kūrybos agentai ir kuriantys praktikai.

Vienas svarbiausių „Kūrybinių partnerysčių“ tikslų – suteikti pasitikėjimo eksperimentams, įrodantiems, kad kūrybinės veiklos gali būti pilnavertiško mokymosi proceso dalis.

„Kūrybinių partnerysčių“ programos vertybės:

Kelti klausimus: programa skatina priimti iššūkius bei eksperimentuoti ieškant netikėtų sprendimų.

Ieškoti sąsajų: programa skatina bendradarbiavimą bei partnerysčių tinklų kūrimą.

Įsivaizduoti: programa remiasi požiūriu, kad individo vaizduotės ugdymas yra viena iš žmogaus teisių.

Apmąstyti: programoje skiriamas didelis dėmesys mokymo(si) procesui apmąstyti ir vertinti. Tuo siekiama, kad kūrybinės patirtys atneštų pokyčių su išliekamuoju poveikiu.

1.1. „Kūrybinių partnerysčių“ tikslai

1.1.1. Jaunų žmonių kūrybingumo ugdymas

Kūrybingumu grindžiama ne tik meno, bet ir mokslo, politikos, verslo veikla, taip pat žmonių santykiai ir gyvenimai. Ir nors skirtingose srityse kūrybingumo išraiškos skirtingos, pamatiniai kūrybos proceso dėsniai yra bendri. Kūrybingumą lemia įvairūs veiksniai: įgimti intelektualiniai gebėjimai, įgytos žinios ir patirtis, asmenybės savybės, motyvacija ir aplinka. Žmonės nėra vienodai kūrybingi, tačiau kūrybingumo galima mokyti(s) keičiant požiūrį, sukuriant stimuliuojančią aplinką, suteikiant patirties bei mokant(is) kūrybos taktikų, strategijų ir technikų. Kūrybiškumas gali būti ugdomas ne tik per dailės, technologijų, muzikos, teatro ar šokio pamokas, bet ir per stereotipiškai su kūrybiškumu nesiejamų dalykų pamokas – matematiką, fiziką, biologiją ar kitas.

Programoje „Kūrybinės partnerystės“ kūrybingumas siejamas su penkiais mąstymo įpročiais (angl. *habits of mind*¹) – vaizduote, smalsumu, atkaklumu, nuoseklia praktika ir bendradarbiavimu – ir jų nuolatiniu taikymu

¹Claxton G., Spencer E., Lucas B. (2011). Literature Review: Progression in Creativity: Developing New Forms of Assessment, Newcastle, CCE.

kasdienybėje. Kūrybiškas mokymasis yra aktyvus, patirtinis, refleksyvus, sukeliantis esminius supratimo, gebėjimų ir nuostatų pokyčius. Kūrybiško mokymosi metu tyrinėja ne tik mokiniai, bet ir mokytojai.

Vaizduotė	Smalsumas	Atkaklumas	Nuosekli praktika	Bendradarbiavimas
Žaidžia idėjomis, remiasi intuicija, jungia skirtingas sritis.	Stebisi, klausia ir tyrinėja, abejoja įsitvirtinusiomis prielaidomis ir normomis.	Toleruoja neapibrėžtumo būseną, pripažįsta sunkumus kaip darbo dalį, drįsta būti kitoks.	Veikia praktiškai, stengiasi tobulėti, nuolat tobulina techninius įgūdžius, kritiškai vertina ir apmąsto.	Geba dirbti su kitais, suteikia ir priima grįžtamąjį ryšį, dalinasi idėjomis ir kitais „produktais“.

1.1.2. Mokytojų kūrybiško darbo ir bendradarbiavimo su kūrėjais gebėjimų ugdymas

Mokytojų darbas yra vienas kūrybiškiausių. Mokytojai kuria ne tik pamokų scenarijus ir situacinius sprendimus, bet ir prisideda prie mokyklos bendruomenės gyvenimo kūrimo bei savo mokinių ateities vizijų. „Kūrybinių partnerysčių“ programa siūlo jiems kūrėjų pagalbą, kad kasdienybės rutina nenuslopintų išradingumo ir polėkio.

„Kūrybinių partnerysčių“ metu mokytojai, apsisprendę dalyvauti veikloje, tiesiogiai įsitraukia į kūrybiško mokymosi veiklos planavimą, įgyvendinimą ir vertinimą kartu su kūrybos agentais ir kuriančiais praktikais. Per visus projekto veiklos etapus pedagogai turi unikalią galimybę įgyti ir ugdyti šias kompetencijas:

- bendrąsias kompetencijas (pavyzdžiui, komunikaciniai gebėjimai, kritinis mąstymas, tiriamosios veiklos kompetencija);
- vadybines ir organizacines kompetencijas (pavyzdžiui, projekcinės veiklos planavimas ir koordinavimas);
- kultūrinės kompetencijas (pavyzdžiui, galimybė išbandyti įvairias meninės raiškos priemones, bendradarbiaujant su kūrybos agentais ir kuriančiais praktikais);
- didaktines kompetencijas (pavyzdžiui, mokinių motyvavimas).

Tam, kad įvyktų mokytojų kompetencijų ugdymas, būtina, kad mokytojai tiesiogiai dalyvautų veikloje ir aktyviai bendradarbiautų su kūrėjais, keldami gilius, esminius klausimus apie ugdymo praktiką ir kartu su kūrėjais ieškotų atsakymų į juos.

1.1.3. Mokyklos bendruomenės požiūrio į kultūrą, kūrybiškumą bei partnerystę grįstą darbą ugdymas

„Kūrybinių partnerysčių“ programa nesupriešina kūrybiškumo ir mokymosi – ji siekia juos integruoti ir pagerinti mokymosi pasiekimus. „Kūrybinių partnerysčių“ programa skatina, kad kūrybiško mokymosi projekto veiklos vyktų mokykloje per pamokas ir būtų susietos su bendraisiais ugdymo planais. Tuo siekiama, kad programa skatintų ugdymo planavimo ir įgyvendinimo naujoves ir nebūtų vertinama kaip papildoma programa šalia pagrindinių bendrojo ugdymo uždavinių.

Mokyklos kūrybiško mokymosi projekto veiklos turėtų būti suderintos su bendraisiais ugdymo planais, tad mokyklos kūrybiško mokymosi projektas turėtų būti suvokiamas ir organizuojamas kaip bendrojo ugdymo dalis, o ne kaip papildoma veikla po pamokų. Dalyvaudami mokyklos kūrybiško mokymosi projekte mokiniai pamokų nepraleidžia ir tęsia mokymąsi, pasitelkdami kitus – kūrybiško mokymosi – metodus.

2. „Tyrinėjančių mokyklų“ programa

Programa „Tyrinėjančios mokyklos“ vyksta beveik visus mokslo metus. „Tyrinėjančiose mokyklose“ siekiama pokyčių vienoje mokyklos klasėje ar tikslinėje moksleivių grupėje (10–30 mokinių), įgyvendinant nedidelės apimties kūrybiško mokymosi projektus. Apjungdama kuriančių praktikų bei mokytojų įgūdžius, „Kūrybinių partnerysčių“ programa padeda išlaisvinti kiekvieno programos dalyvio kūrybiškumą: bendradarbiaujant atrandami nauji ir patrauklūs mokymo bei mokymosi metodai.

„Kūrybinių partnerysčių“ programos metu tarp mokytojų, kūrėjų ir mokinių vykstantį bendradarbiavimo procesą galima apibūdinti taip:

- bendradarbiavimas tarp mokyklos ir kūrybos agento pradedamas peržiūrint ugdymo sritis, kurias mokykla norėtų tobulinti; tokiu būdu kūrybiško mokymosi projektas atitinka mokyklos tobulinimosi prioritetus;
- bendradarbiavimas remiasi išsamiu planavimu, kurio metu užtikrinama, jog kūrybiško mokymosi projektas mokykloje atitinka mokyklos bei jos mokinių poreikius;
- bendradarbiavimas padeda stiprinti santykius tarp mokinių, mokytojų ir kuriančių praktikų;
- bendradarbiavimo procesas skatina išsamų kūrybiško mokymo(si) proceso vertinimą ir refleksiją, vedančius į ilgalaikę, integruotą kūrybiško mokymo(si) praktiką mokykloje.

Bendradarbiavimas tarp mokyklos ir kūrybos agento prasideda nuo mokyklos veiklos aptarimo ir apgalvojimo, nuo klausimų iškėlimo ir tyrinėjimo srities apibrėžimo. **Mokyklos tyrinėjimo srities apibrėžimas** yra vienas svarbiausių „Kūrybinių partnerysčių“ programos aspektų. Mokyklos tyrinėjimo sritis yra klausimas, susijęs su mokyklos bendrojo ugdymo uždaviniais, kurį mokykla nori tyrinėti taikydama kūrybiško mokymo(si) metodus.

Kadangi kūrybiško mokymosi projektai kuriami individualiai, siekiant, kad jie atitiktų konkrečios mokyklos poreikius, juose taikomi veiklos metodai skirtingi. Pagrindinė ypatybė, kuri vienija visus mokyklų kūrybiško mokymosi projektus, yra kūrėjų, mokytojų ir mokinių bendradarbiavimas, skatinantis visų šio proceso dalyvių mokymosi motyvaciją.

2.1. Programos „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyviai ir trukmė

Į programą „Tyrinėjančios mokyklos“ 2012–2013-iems mokslo metams buvo atrinktos 50 mokyklų.

Tikslinė grupė – 1-12 klasių mokiniai iki 18 metų, besimokantys pagal Lietuvos bendrojo ugdymo programas.

Projektas nėra skirtas tik mokiniams, labai didelis dėmesys skiriamas ir **mokytojų profesiniam tobulėjimui**, siekiant į jų darbo aplinką ir metodus atnešti kūrybiškumo gūsj, suteikti erdvės eksperimentuoti ir skatinti taikyti kūrybiškus metodus per pamokas. „Kūrybinių partnerysčių“ programa remiasi tikėjimu, kad mokytojo profesija iš esmės yra kūrybiška.

Programoje „Pokyčių mokyklos“ rengiamas **1 kūrybiško mokymosi projektas**, kuriame iš viso dalyvauja **10–30 mokinių ir bent 2-4 mokytojai**.

2012–2013-iems mokslo metams atrinktoms mokykloms programa „Tyrinėjančios mokyklos“ truks beveik vienerius mokslo metus (**nuo 2012 m. lapkričio mėn. iki 2013 m. birželio mėn.**), su galimybe programą tęsti dar vienerius mokslo metus 2013–2014 m. m.

Pagrindiniai „Tyrinėjančių mokyklų“ programos etapai:

Kūrybiško mokymosi projekto (-ų) planavimas bei veiklos detalių numatymas **projekto planavimo formoje**;

Igyvendinami kūrybiško mokymosi projektai mokykloje, bendradarbiaujant kuriantiems praktikams, mokytojams ir mokiniams;

Reguliariai atliekama kūrybiško mokymosi proceso **refleksija**, kiekvienos sesijos (veiklos su kuriančiais praktikais) pabaigoje;

Mokyklos kūrybiško mokymosi projektų vertinimas, aprėpiant mokinių, mokytojų ir praktikų požiūrius (**projekto vertinimo forma**).

„Tyrinėjančių mokyklų“ įsipareigojimai:

Bendradarbiaudamos su kuriančiais profesionalais **kurti naujus mokymosi scenarijus ir sumanymus**, kurie padėtų kūrybiškai mokyti ir mokytis;

Paskirti už mokyklos kūrybiško mokymosi projektą atsakingą **kuruojantį mokytoją**;

Skirti bendrajam ugdymui skirtą **pamokų laiką bei patalpas** kūrybiško mokymosi projekto įgyvendinimui;

Stebėti kūrybiško mokymosi projektų **procesą ir poveikį**, ir tam tikslui naudoti „Kūrybinių partnerysčių“ metodus bei formas;

Į kūrybiško mokymosi veiklos planavimą, įgyvendinimą ir vertinimą mokytojus bei mokinius įtraukti aktyvių **bendraautorių teisėmis**;

Į kūrybiško mokymosi veiklą įtraukti mokytojus, suteikiant jiems **profesinio tobulėjimo per praktines patirtis** galimybę;

Aktyviai dalyvauti „Kūrybinių partnerysčių“ dalijimosi patirtimi grupėse ir dalyvauti programos kokybei užtikrinti skirtuose **renginiuose**;

Bendradarbiauti su kitomis mokyklomis, **dalytis savo patirtimi** apie kūrybišką mokymąsi, padėti taikyti kūrybiško mokymosi metodus ir kitaip aktyviai bendradarbiauti.

Nauda, kurią gauna „Tyrinėjančios mokyklos“:

„Kūrybinių partnerysčių“ programos lėšomis dengiama **apie 80 val. kūrybos agento paslaugų** mokykloje;

„Kūrybinių partnerysčių“ programos lėšomis dengiama **15 sesijų po 3-4 val. kuriančio praktiko paslaugų** mokykloje kartu su mokyklos kūrybiško mokymosi projektui reikalingomis priemonėmis;

Profesinis mokytojų tobulėjimas bendradarbiavimo su kūrėjais metu;

Dalijimasis gerąja patirtimi, gilėjančios žinios apie kūrybiško mokymosi praktiką ir jos tęstinumo užtikrinimas.

3. Programos „Tyrinėjančios mokyklos“ eiga

Programa „Tyrinėjančios mokyklos“ sudaryta iš 3 etapų:

- **planavimo;**
- **įgyvendinimo;**
- **vertinimo.**

Projekto veiklos metu mokyklos kartu su kūrybos agentais ir kuriančiais praktikais atlieka **nuolatinę savo veiklos refleksiją**, kuri padeda tobulėti, mokytis bei įtvirtinti pokyčius mokyklos bendruomenėje.

3.1. Planavimas

Svarbiausi planavimo etapo principai – tai klausymasis, klausimų kėlimas, atvirumas, pastanga suprasti ir pažinti. Planavimo etapas prasideda mokykloje pradėjus dirbti kūrybos agentui. Agentas dirba su mokyklos administracija, mokytojais, mokiniais, taip pat tėvais ir kitais bendruomenės nariais, mėgina pats perprasti ir padėti mokyklos bendruomenei atvirai pagalvoti apie mokyklos vertybes, mokymosi principus, iššūkius, bendravimo kultūrą.

Svarbu, kad planavimo etape vyktų gilios diskusijos, kurių metu mokyklos bendruomenė iš esmės apsvarstytų ugdymo praktiką ir norimus pokyčius joje.

Planavimo etape mokyklos **paraiškoje aprašyta tyrinėjimo sritis gali keistis**. Kūrybos agentas, keldamas klausimus, skatina mokyklą iš naujo pažvelgti į savo situaciją, galbūt net suformuluoti visai skirtingą tyrinėjimo sritį.

Labai svarbu, kad, prieš nusprenddami dėl tyrinėjimo srities ir prieš planuodami veiklą, apgalvotumėte ir aptartumėte:

- Kas iš jūsų mokyklos narių dalyvaus planuojant kūrybiško mokymosi projektą? Paprastai sudarant veiklos planą dalyvauja **kuruojantis mokytojas, mokytojai** ir kiti susiję kolegos. Pageidautina, kad į planavimą būtų įsitraukę taip pat ir mokyklos administracijos atstovai.
- Kokį vaidmenį planuojant veiklą vaidins **mokiniai**? Atminkite, kad vienas svarbiausių programos principų yra aktyvus mokinių dalyvavimas ir mokinių įtraukimas į sprendimų priėmimo procesą. Tokiu būdu skatinama mokinių savimonė ir atsakomybės už savo mokymąsi prisiėmimas.
- Kaip galėtumėte įtraukti ir kitus mokyklos bendruomenės narius? Pavyzdžiui, **tėvus**?

3.1.1. Kūrybiško mokymosi projektų planavimas

Programa „Tyrimėjančios mokyklos“ bus įgyvendinama pagal kiekvienos mokyklos poreikius, remiantis kartu su kūrybos agentu atlikta mokyklos situacijos analize. Kartu su kūrybos agentu planuojant ir vertinant kūrybiško mokymosi veiklą bus naudojami projekto „Kūrybinės partnerystės“ metodai ir formos.

„Tyrimėjančių mokyklų“ programoje planuoti ir stebėti pokyčius padės šie dokumentai:

1. **planavimo forma;**
2. **planavimo formos papildoma dalis, pildoma kartu su kuriančiu praktiku;**
3. **vertinimo forma.**

Formų paskirtis:

- suteikti priemonę projekto dalyviams planuoti ir fiksuoti projektinės veiklos inicijuotus pokyčius;
- mokyti projektinės veiklos planavimo bei projektine veikla inicijuojamų pokyčių stebėjimo.

Visos projekto formos yra skirtos paskatinti diskusijas, vyksiančias tarp mokytojų, mokinių, platesnės mokyklos bendruomenės, kūrybos agento bei kuriančio praktiko, suteikti joms struktūrą ir užfiksuoti per kūrybišką mokymąsi vykstančius pokyčius. Projekto formose užfiksuota informacija, diskusijų medžiaga ir duomenys apie įvykusius pokyčius suteiks mokyklai svarbų pagrindą pokyčiams įtvirtinti tolimesnėje mokyklos veikloje.

Labai svarbu, kad kuruojantis mokytojas ir kiti įsitraukę mokytojai skirtų pakankamai laiko bei atsakingai bendradarbiautų su kūrybos agentu pildydami projekto formas ir stebėdami pokyčius.

Planuojant kūrybiško mokymosi projektą, kūrybos agentas, kuruojantis mokytojas ir kiti įsitraukę mokyklos bendruomenės nariai turės pateikti įvykusių planavimo pokalbių rezultatus **planavimo formoje**. Nepamirškite, kad labai gerai apgalvoti planus ir sau nustatyti tikrai realius tikslus.

Planavimo formą rasite internetinėje „Kūrybinių partnerysčių“ platformoje meniu skiltyje „Dokumentai“.

Projekto dalyvių diskusijų metu paaiškėja **svarbiausi kūrybiško mokymosi projekto aspektai, užfiksuojami planavimo formoje**:

- tyrinėjimo sritis arba pagrindinė projekto tema ir tikslai;
- laukiamų pokyčių atskaitos taškas (pradinė situacija);
- projekto dalyviai;
- kūrybinis kuriančių profesionalų indėlis;
- laukiamas poveikis;
- kaip, kur, kaip dažnai ir koku metu vyks kūrybiško mokymosi pamokos;
- su kokių dalykų temomis ir kokių bendrųjų kompetencijų ugdymu bus susijusi projekto veikla;
- kokiais metodais bus stebimi pokyčiai;
- kokie duomenys bus renkami pokyčiams stebėti.

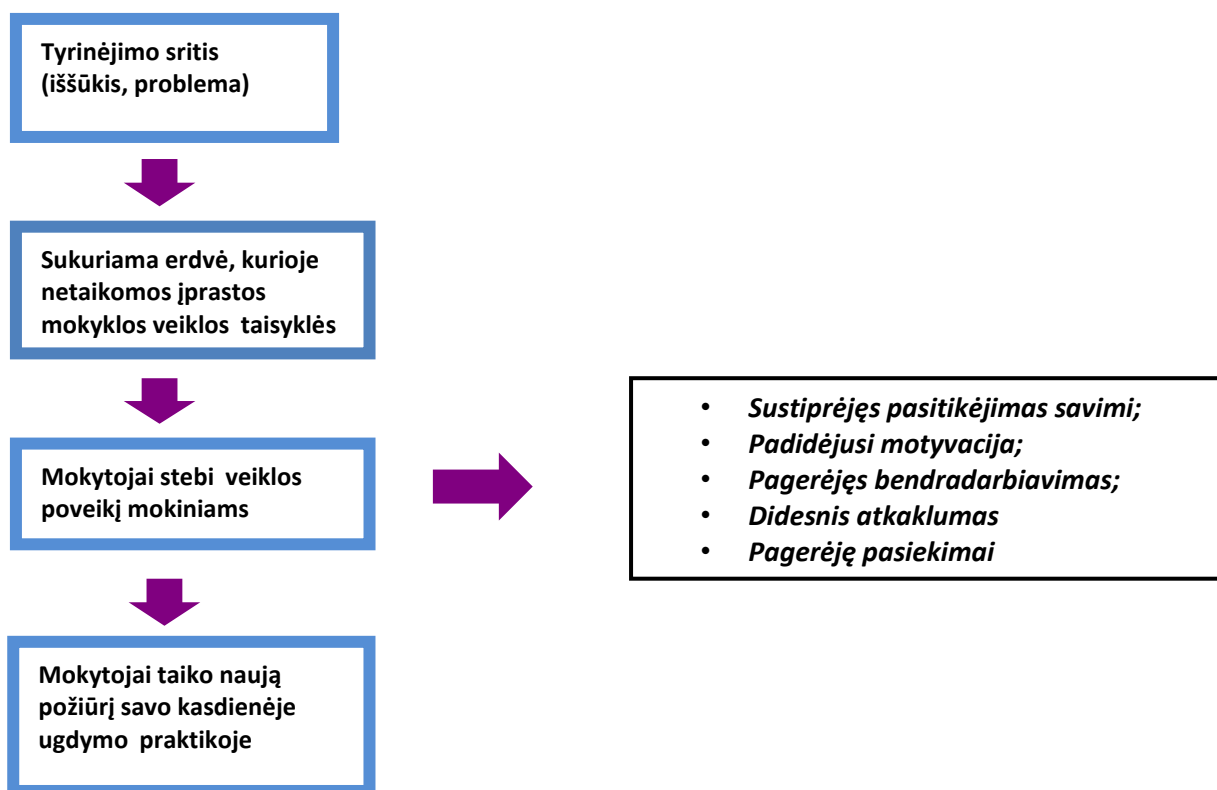
3.1.2. Tyrinėjimo srities apibrėžimas

Mokyklos tyrinėjimo sritis yra klausimas, susijęs su mokyklos bendrojo ugdymo uždaviniais, kurį mokykla nori tyrinėti taikydama kūrybiško mokymo(si) metodus. Paraiškoje mokyklos buvo prašoma aprašyti, ką ji norėtų sužinoti ar geriau suprasti per kūrybiško mokymosi projektą. Tyrinėjimo sritis gali būti suformuluota teiginių arba klausimų forma. Bendradarbiaujant su kūrybos agentu, keliant naujus klausimus bei pasižiūrint iš įvairių perspektyvų, **tyrinėjimo sritis planavimo etape gali keistis**.

Svarbu, kad jūsų iškeltos idėjos (tyrinėjimo sritis) būtų susijusios su bendrojo ugdymo uždaviniais. Bendrojo ugdymo sąvoka susijusi su mokymo ir mokymosi procesais. „Kūrybinių partnerysčių“ programoje šie procesai suprantami labai plačiai.

Mokymas ir mokymasis apima tam tikros disciplinos mokymą ir mokymąsi per pamokas, tačiau mokymas ir mokymasis susiję su daugybe kitų procesų ir reiškinių: moksleivių motyvacija mokytis, atmosfera mokykloje, asmenybės ugdymu, elgesiu mokykloje, nuostatų formavimusi, mokinių ir mokytojų patiriamomis emocijomis ir jausmais, mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykiais ir kt. Svarbu, kad svarstydami bendrojo ugdymo iššūkius ar klausimus, kuriuos mokykla norėtų analizuoti dalyvaudama „Kūrybinių partnerysčių“ projekte, koncentruotumėtės į bendrojo ugdymo procesą, tačiau nepamirštumėte, kad jis apima daug įvairių dalykų.

Programos eigą gali padėti suprasti tokia schema:

Planuojant projektą, svarbu nepamiršti „Kūrybinių partnerysčių“ programos logikos ir kuo ši programa skiriasi nuo kitų menines veiklas ir priemones įtraukiančių projektų. Čia viskas prasideda ne nuo veiklos idėjos („kursime filmą“ ar „dirbsime su poetais klasėje“), o nuo įsižiūrėjimo į situaciją ir problemų identifikavimo. Ir tik tuomet, kai ištiriama situacija, įvardinamos problemos, išsikeliamas tikslas ir numatomas poveikis, tik tuomet atidžiai galvojama, kokia konkreti kūrybinė ir praktinė veikla padės išspręsti pradinę problemą ir pasiekti tikslą,

kurį išsikėlėte. Taigi į mokyklą ateisiančio kuriančio praktiko veikla su vaikais ir mokytojais nėra tikslas savaime, ji yra priemonė konkrečiam iššūkiui ar problemai spręsti.

Programos logiką atspindi ši lentelė:

<i>Kūrybos agento ir mokyklos bendruomenės kartu (mokytojų, mokinių) nustatyta</i>	<i>Problema ir tikslas (tyrinėjimo sritis)</i>	<i>Kūrybinė veikla, kaip priemonė pradinei situacijai keisti</i>	<i>Numatomas poveikis</i>

Tyrinėjimo sritis iš esmės reiškia konkretų klausimą, problemą, iššūkį, kurį bus mėginama išspręsti ir tyrinėti kūrybinio proceso metu. Žemiau pateikiame bendriausius klausimus, kurie galėtų tapti atspirties tašku galvojant apie tyrinėjimo sritį.

Kūrybiškas mokymasis

- Kaip pamokoje sukurti motyvuojančias sąlygas ir kūrybinę aplinką, kad vaikai net nepastebėtų, kad mokosi?
- Kaip vienoje pamokoje suteikti galimybes skirtingų mokymosi stilių vaikams?
- Kaip pamokose atskleisti didesnę vaikų gebėjimų įvairovę?
- Kaip paskatinti vaikus rizikuoti, nebijoti klysti bei nežinoti?
- Kaip įtraukti į mokymąsi tuos, kurie paprastai apibūdinami kaip „trukdantys pamoką“?
- Kaip galėtų būti skatinami bei stiprinami mokinių kūrybiškumo įgūdžiai ir įpročiai?
- Kaip sukurti saugią erdvę vaikams atsiskleisti ir drąsiai reikšti jausmus ir mintis?
- Kas padeda išmokti aiškiai ir sklandžiai kalbėti?

Mokytojų kompetencijų ugdymas

- Kaip mokykla gali kurti kūrybiško mokymosi bendruomenę, kurioje mokytojai nuolat diskutuotų apie kūrybišką mokymąsi?
- Kaip užtikrinti, kad mokytojai nuolat galvotų apie kūrybišką pamoką, ją tobulintų įtraukiant kitus kolegas bei mokinius?
- Kaip į kasdienės kūrybiškos pamokos kūrimą įtraukti mokinius?
- Kaip mokytojų ir kuriančių profesionalų bendradarbiavimas prisideda prie mokytojų profesinio tobulėjimo?

Mokymosi aplinka

- Kokią įtaką mokymuisi daro mokymosi aplinka ir priemonės?
- Kaip mokyklos teritorijos, klasių interjero ar mokymosi erdvių pakeitimas veikia vaikų atsiskleidimą?

Žemiau pateikiama veiksmingos/ neveiksmingos mokymosi sistemos lentelė taip pat gali jums padėti galvojant apie tyrinėjimo sritį:

**Neveiksminga
 mokymosi sistema**
**Veiksminga mokymosi
 sistema**

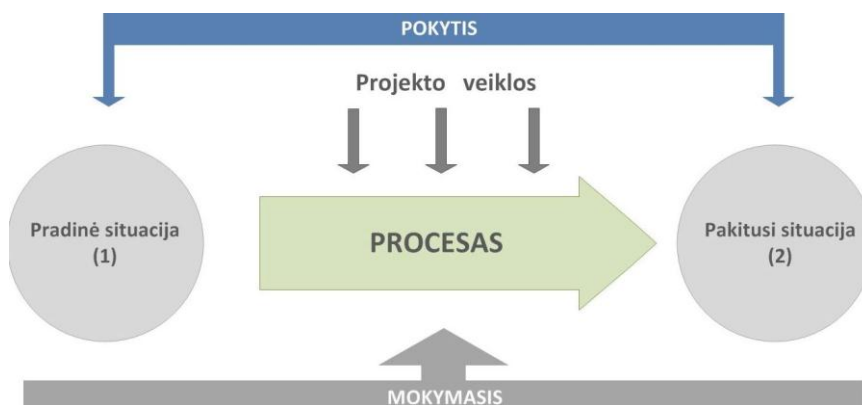
Nurodantis/įsakantis	← Mokytojo vaidmuo →	Klausiantis/keliantis iššūkius
Formalus	← Mokymosi veiklų pobūdis →	Autentiškas
Pagal skambutį	← Laiko organizavimas →	Lankstus
Klasė	← Erdvės panaudojimas →	Užsiėmimas
Individualus	← Užduočių organizavimas →	Grupinis
Paslėptas	← Mokymosi proceso matomumas →	Akivaizdus
Statiška	← Mokymosi vieta →	Mobili
Ignoruojamas	← „Aš“ kaip mokymosi šaltinis →	Esminis
Įsitraukę tik kai kurie	← Besimokančiųjų įsitraukimas →	Įsitraukę visi
Reguliuojamas	← Besimokančiojo vaidmuo →	Savarankiškas

3.1.3. Pradinės situacijos fiksavimas ir pokyčių stebėjimas

„Tyrinėjančių mokyklų“ kūrybiško mokymosi projektai – tai maži, pokyčiams vienoje klasėje ar laikinoje grupėje skirti eksperimentai. „Kūrybinių partnerystė“ programa siekiama, kad kūrybiškas mokymas(is) nesiribotų atskirais įvykiais ir kelių dalykų pamokomis, bet taptų nuolatine mokyklos praktika. Todėl programoje dalyvaujančios mokyklos bus skatinamos stebėti, fiksuoti ir įvertinti projektine veikla inicijuotus pokyčius. Taip projekto pabaigoje mokykla galės įvertinti, ar mokytojų, mokinių ir kuriančių profesionalų drauge sukurta unikali kūrybiško mokymosi praktika pasiteisino, ar verta ją būtų tęsti ir toliau, planuojant ir organizuojant ugdymą mokykloje, ar verčiau paieškoti kitų kūrybiško mokymosi metodų.

Tikimės, kad jūsų kūrybiško mokymosi projektas sieks įvairių pokyčių: pasikeis mokinių požiūris į mokymąsi, pagerės mokinių pasiekimai konkrečiose srityse ir bus ugdomas vaikų kūrybingumas. Taip pat viliamės, kad projektas suteiks profesinio tobulėjimo galimybių mokytojams bei kuriantiems praktikams. Kadangi suplanuota veikla turi turėti konkretų tikslą (pavyzdžiui, praturtinti vaikų kalbą), kyla klausimas – kas parodys, kad tikslas pasiektas ir situacija pasikeitė? O norint parodyti pokytį, būtina žinoti, kokia situacija buvo pradžioje, t. y. ją užfiksuoti.

Pokyčių fiksavimo loginė schema:

Kodėl svarbu stebėti pokyčius?

- Argumentuotas kalbėjimas leidžia kitiems aiškiai suprasti, ką ir kodėl jūs darote, ko iš to galėtų pasimokyti kiti.
- Be to, tai padės išlaikyti mąstymo nuoseklumą, aiškiai numatyti veiklos tikslą ir įsivardinti priemones.
- Atidesnis įsiziūrėjimas į vieną ar kitą reiškinį galbūt padės pamatyti tokius aspektus, kurių be atidaus įsigilinimo būtumėte nepastebėję.

Planuodami ir diskutuodami su kūrybos agentu, aptarkite šiuos klausimus:

1. Kuo konkrečiai pasireiškia tyrinėjimo srities aspektai, su kuriais bus dirbama projekto metu?

Pavyzdžiui, jei mokykla planuoja dirbti su motyvacija mokantis matematikos, apgalvokite, kuo pasireiškia prasta motyvacija matematikos pamokose – pavyzdžiui, pamokų nelankymu, prastais matematikos pažymiais, mokinių pasyvumu matematikos pamokose, mokinių nesupratimu, kam jiems reikalinga matematika, mokinių nenoru rinktis specialybę, susijusią su matematika ir pan.

2. Kokių pokyčių tikėtumėtės projekto metu? Atsižvelgiant į projekto tyrinėjimo sritį, galite tikėtis įvairių pokyčių. Pagrindinės sritys, kuriose tikėtini pokyčiai:

- mokinių mokymosi pasiekimai: bendrosios ir dalykinės kompetencijos, pažangumas, lankomumas, kiti su bendro ugdymo tikslais susiję kriterijai;
- mokinių požiūris į mokymąsi;
- mokinių kūrybingumas – „Kūrybinių partnerysčių“ programoje siejamas su penkiomis savybėmis: lakia vaizduote, smalsumu, atkaklumu, bendradarbiavimu ir nuoseklia praktika. Pavyzdžiui, pagal aukščiau pateiktą pavyzdį tikėtės, kad pagerės matematikos pamokų lankomumas ir pažymiai, mokiniai taps aktyvesni matematikos pamokose, išdrįs susieti savo karjeros lūkesčius su matematika ir su ja susijusiomis sritimis.

3. Kokius pokyčius fiksuotumėte projekto metu? Prisiminkite, kad nebūtina fiksuoti visus pokyčius – tam gali nepakakti laiko ir išteklių. Geriau mažiau, bet kokybiškiau. Pavyzdžiui, pagal aptariamą pavyzdį galite pasirinkti fiksuoti matematikos pamokų lankomumą ir mokinių aktyvumą matematikos pamokose. Lygiai taip pat galite pasirinkti kitus aspektus.

4. Kokius duomenis ir kokiais būdais rinktumėte, siekdami įvertinti dabartinę situaciją ir parodyti įvykusių pokyčius? Prisiminkite, kad Jūs PATYS, pasitarę su kitais įsitraukusiais mokytojais, mokiniais, kūrybos agentu ir kitais projekto dalyviais, nusprendžiate, kokius dalykus ir kokiais būdais fiksuosite.

Renkami duomenys:

Čia pateikiami keli pavyzdžiai, kokie duomenys gali būti renkami siekiant užfiksuoti projekto poveikį, tačiau čia pateikti pavyzdžiai neišsemia visų galimų variantų. Renkami duomenys labai priklauso nuo kiekvieno projekto specifikos, todėl turėtumėte apgalvoti, kas tinka būtent jūsų mokyklai.

Kiekybiniai duomenys:	Kokybiniai duomenys:
<ul style="list-style-type: none"> pažangumas; lankomumas; kiti kiekybiniai rodikliai. 	<ul style="list-style-type: none"> mokytojų pastebėjimai apie mokinius (elgesį, mokymosi įpročius, santykius ir pan.); mokinių dienoraščiai; bendraklasių atsiliepimai; piešiniai (bendri ir individualūs); rašiniai; kita.

3.1.4. Kūrybiško mokymosi praktikos integravimas į bendrąjį ugdymą

Lietuvos švietimo sistemos teisės aktai nustato, kaip į bendrąjį ugdymą integruojamas kūrybiškas mokymasis, o mokykla turi plačias galimybes pačios nuspręsti, kaip ir kokios praktikos gali būti taikomos bendrajame ugdyme, kaip organizuoti mokymosi ir ugdymo procesą.

Apie kokių sprendimų priėmimą prieš prasidedant projekto veiklai jūs turėtumėte pagalvoti?

Kiekviena mokykla, siekdama integruoti kūrybišką mokymąsi į bendrąjį ugdymą savarankiškai gali priimti sprendimus dėl:

- ugdymo proceso intensyvinimo;
- dalykų integravimo;
- laikinųjų mokinių grupių sudarymo;
- patį ugdymo procesą įgyvendinti pamokų ar kitomis formomis (projektų, pažintinių ekskursijų ir kt.).

„Kūrybinių partnerysčių“ programos įgyvendinimas puikiai dera su Bendrųjų kompetencijų ir gyvenimo įgūdžių ugdymo integruojamųjų programų taikymu:

- Pavyzdžiui, bendrųjų kompetencijų ugdymo 5-10 kl. **Kultūrinio sąmoningumo integruojamosios programos uždaviniai** (padėti mokiniams suvokti kultūrinio sąmoningumo reikšmę, formuoti asmeninį kultūrinį tapatumą, pažinti ir išbandyti kultūrinės raiškos galimybes...) itin glaudžiai siejasi su „Kūrybinių partnerysčių“ programos tikslais.
- „Kūrybinių partnerysčių“ programos tikslai taip pat atliepia ir **Mokymosi mokytis**, ir **Komunikavimo integruojamąsias programas**, kuriomis siekiama, kad mokiniai pažintų save kaip besimokančiuosius, ugdytųsi sėkmingam mokymuisi būtinas nuostatas (Mokymosi mokytis integruojamoji programa), gebėtų tinkamai bendrauti ir bendradarbiauti, ugdytųsi sėkmingam komunikavimui būtinas geranoriško bendravimo ir tolerancijos nuostatas (Komunikavimo integruojamoji programa).

3.1.5. Patarimai kuriojančiam mokytojui

- Kartu su kūrybos agentu patikrinkite ir gerai išsiaiškinkite kūrybiško mokymosi projekto tyrinėjimo sritį – kokie jūsų projekto tikslai ir kokiomis priemonėmis to sieksite?
- Įsitinkinkite, kad kūrybos agentas turi pakankamai laiko ir galimybių įtraukti į susitikimus mokyklos personalą bei mokinius, ir kad mokyklos bendruomenė yra informuota apie kūrybiško mokymosi projekto veiklas.
- Laiką planuokite efektyviai. Prisiminkite, kad jūsų kūrybos agento darbo mokykloje sutarties terminas ribotas.
- Įsitinkinkite, kad visiškai suprantate savo bei kitų programos dalyvių atsakomybes (apie jas plačiau galite perskaityti **1-ame priede „Vaidmenys ir atsakomybės“, 26 psl.**).

3.2. Įgyvendinimas

Programoje „Tyrinėjančios mokyklos“ per įgyvendinimo etapą vyksta kartu su kūrybos agentu suplanuota kūrybiško mokymosi veikla. Kūrybiško mokymosi pamokose **tiesiogiai dalyvauja mokiniai, mokytojai ir kuriantys praktikai.**

Šiame etape labai svarbus dalykų mokytojų įsitraukimas. Svarbu pabrėžti, kad kuriantys praktikai ne pavaduoja mokytojus ar juos pakeičia, o bendradarbiauja su mokytojais per kūrybiško mokymosi pamokas:

- Planavimas: kuriantys praktikai ir mokytojai turi kartu planuoti kiekvieną kūrybiško mokymosi pamoką, aptarti jos uždavinius ir priemones jiems pasiekti. Dalyko mokytojai turi nuolat apmąstyti, kokias dalykų temas ar integruotas pamokas jiems norėtųsi išbandyti kartu su kuriančiais praktikais, pasitelkiant meninės raiškos priemones.
- Įgyvendinimas: per kūrybiškus mokymosi užsiėmimus dalyko mokytojai aktyviai dalyvauja ir kartu su kuriančiu praktiku koordinuoja mokymosi procesą, mokosi naujų metodų, požiūrių, priemonių, padeda užtikrinti užsiėmimų sąsajas su dalykų turiniu ir bendrųjų kompetencijų ugdymu.
- Refleksija: po įvykusios kūrybiško mokymosi pamokos mokytojai vėl kartu su kuriančiais praktikais turėtų apmąstyti, kaip pamoka pavyko.

Kaip ir planavimo etape, taip ir įgyvendinimo etape svarbus **mokinių balsas**, į kurį būtina nuolat atsižvelgti: diskutuoti su mokiniais apie pamokų organizavimą ir turinį, ir kartu su mokiniais priimti sprendimus dėl tolesnių kūrybiško mokymosi žingsnių.

3.2.1. Patarimai kuriojančiam mokytojui

Žemiau pateikiama keletas patarimų, apie ką verta pagalvoti, **prieš susitinkant su kuriančiu praktiku pirmą kartą:**

- aptarkite mokyklos tyrinėjimo sritį, diskutuokite, kaip „Tyrinėjančių mokyklų“ programa bus įgyvendinama mokykloje;
- aptarkite projekto dalyvių vaidmenis;
- aptarkite, kokio poveikio mokiniams tikėtis;
- suteikite kuriančiam praktikui informacijos apie mokyklos bendrojo ugdymo planus bei jų sąsają su „Kūrybinių partnerystės“ programa;

- kuriančiam praktikui pristatykite, kas mokykloje yra atsakingas už tam tikras mokymosi sritis, susijusias su mokyklos kūrybiško mokymosi projektu;
- supažindinkite kuriantį praktiką su mokyklos direktoriumi, mokytojais bei dalyvaujančiais programoje mokiniais, suteikite galimybę kuriančiam praktikui prisistatyti mokyklos bendruomenei;
- parodykite kuriančiam praktikui mokyklos erdves.

3.2.2. Patarimai kūrybiško mokymosi projekte dalyvaujantiems dalykų mokytojams

- **Skirkite pakankamai laiko suformuoti bendrą kūrybiško mokymosi veiklą** ir suplanuoti individualius užsiėmimus su kuriančiu praktiku. Jums, kaip dalyko mokytojui, yra svarbu tiesiogiai įsitraukti į „Kūrybinių partnerystių“ procesą bei bendradarbiauti su praktiku taip, kad, įgyvendinus kūrybiško mokymosi projektą, geroji patirtis mokykloje išliktų ir būtų toliau taikoma Jūsų bei Jūsų kolegų pamokose.
- Stenkitės **asmeniškai apmąstyti ir įsivertinti savo profesinį tobulėjimą**, geriausia po kiekvieno užsiėmimo. Apmąstykite, kokių naujų metodų, gebėjimų naudoti Jums dar nežinomas meninės raiškos ar technologines priemones išmokote, kokių naujų požiūrių į ugdymo praktiką pasisėmėte, kaip keičiasi Jūsų pačių požiūris į Jūsų, kaip mokytojo, vaidmenį klasėje. Rekomenduojame projekto veiklos metu **rašyti dienoraštį**.
- **Nebijokite rizikuoti:** iš pradžių stebėkite kuriantį praktiką, o vėliau tobulinkite savo gebėjimus dirbti drauge su kuriančiu praktiku. Jei įmanoma, keliems kūrybiško mokymosi užsiėmimams projektui įpusėjus ar jo pabaigoje pabandykite vadovauti patys.
- Skirkite laiko pabendrauti su kuriančiu praktiku **po kiekvieno užsiėmimo:** aptarkite, kaip vyko užsiėmimas, kas pavyko, kas nepavyko ir kodėl.
- Susitarkite su praktiku (-ais), koks mokinių elgesys yra priimtinas: jis turėtų žinoti, kad Jūsų pareiga – suvaldyti situaciją, jai tampant nebevaldomai. **Prisiminkite, kad kuriantis praktikas nėra mokytojo pavduotojas, o jūsų partneris, kuriant kūrybišką mokymąsi Jūsų klasėje.** Dalyko mokytojas pats turi aktyviai dalyvauti užsiėmimuose su kuriančiu praktiku ir tokiu būdu tobulinti savo kompetencijas.

3.2.3. Praktiniai klausimai, kuriuos turėtumėte aptarti su kuriančiu praktiku

Diena mokykloje	Informuokite kuriantį praktiką apie pamokų tvarkaraščio laiką. Sutarkite laiką, kada kartu su kuriančiu praktiku ruošitės užsiėmimams bei kada juos aptarsite.
Mokinių elgesio valdymas	Paprastai už mokinių elgesį yra atsakingas mokytojas, tačiau skatiname mokytoją ir kuriantį praktiką aptarti, kaip kitokiais būdais būtų galima valdyti mokinių blogo elgesio pasireiškimus. Galbūt jums bendradarbiaujant su kuriančiu praktiku, pavyks atrasti netradicinius elgesio valdymo metodus?
Tvarkymasis	Iš anksto susitarkite, kas po užsiėmimų sutvarkys klasę ar kitą aplinką, kurioje dirbsite.
Priemonės	Sutarkite, kas ir kada privalo pasirūpinti priemonėmis, reikalingomis projektui įgyvendinti.
Mokymosi erdvės	Iš anksto išsiaiškinkite, kokios erdvės bus skirtos užsiėmimams. Prieš prasidedant užsiėmimui, kuriantį praktiką supažindinkite su šiomis erdvėmis.
Užsiėmimo atšaukimo galimybės	Aptarkite užsiėmimo atšaukimo, kuris gali vykti dėl ligos ar kitų aplinkybių, galimybes. Aptarkite papildomų užsiėmimų datas.
Viešinimas	Pasirūpinkite, kad „Kūrybinių partnerystių“ veiklą galėtų stebėti visa mokyklos bendruomenė. Tam tikslui gali būti organizuojamos parodos, renginiai, įrengtos lentos su projekto dalyvių nuotraukomis, jų citatomis apie projekto veiklas, rezultatus ir pan.

3.3. Vertinimas

Vertinimas mokykloms yra svarbi ir naudinga galimybė nuodugniai apmąstyti savo patirtį dalyvaujant programoje „Kūrybinės partnerystės“. Šiame etape vyksta savo veiklos vertinimas, kūrybinio proceso poveikio aprašymas ir apmąstymas apie įgytą patirtį bei jos pritaikymą ateityje.

Vertinimui skiriama 1/3 kūrybos agento darbo laiko. Tai ne tik formos pildymas, bet ir atskira veikla, kurią reikia atidžiai apgalvoti ir suplanuoti. Vertinimo metu turi įvykti atskiri pokalbiai ar užsiėmimai su mokytojais, vaikais ir kuriančiais praktikais.

Vertinimo etape svarbūs du momentai: dar kartą fiksuojama situacija (pirmąkart – planuojant) ir mėginama įvertinti, ar buvo pasiekti išsikelti tikslai. Antra – tai proga visiems dalyviams įvardinti savo patirtį, apmąstyti tai, kas įvyko, ko buvo išmokta ir kokią įtaką tai turės ateities praktikai. Vertinimo etape pildoma **vertinimo forma**.

Vertinimo etapas yra skirtas visiems projekto dalyviams apmąstyti įvykusį procesą, įvertinti:

- Kaip ir kokių dalykų, gebėjimų per kūrybiško mokymosi veiklą mokėsi visi veiklos dalyviai – mokiniai, mokytojai, kuriantys profesionalai?
- Koks kūrybingas mokinių elgesys atsiskleidė ir kokiomis aplinkybėmis?
- Koks per kūrybiško mokymosi veiklą buvo mokytojo vaidmuo?
- Kaip įgyta patirtis pakeitė mokytojų nuostatas ir darbo metodus?
- Kaip įgyta patirtis mokykloje gali būti taikoma toliau?

4. Programos „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyviai

4.1. Kūrybos agentas

Kūrybos agentai - tai kūrybinio sektoriaus atstovai, atliekantys tarpininkų tarp mokyklos ir kūrėjų vaidmenį bei skatinantys kūrybiško mokymo(si) procesus.

Nors kūrybos agentais atrenkami įvairiausių sričių kuriantys profesionalai, jie visi įsipareigoja kaip partneriai dirbti su mokyklomis taip, kad taikydami kūrybiškus metodus padėtų joms realizuoti mokinių ir mokytojų kūrybinį potencialą ir paversti mokymąsi patrauklesniu bei veiksmingesniu procesu. Kūrybos agentas padės mokyklai suplanuoti, įgyvendinti ir vertinti kūrybiško mokymosi projektą.

Programa „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyvaujančioms mokykloms suteikia **80 val. kūrybos agento darbo laiko**. Į kūrybos agento darbo laiką įeina planavimo etapas, įgyvendinimo etapas bei vertinimo ir refleksijos etapai.

4.2. Kuriantys praktikai

Kuriantys praktikai – tai kūrybinio sektoriaus (architektūros, dizaino, kino ir videomeno, literatūros, leidybos, mokslo, vaizduojamojo meno, taikomojo meno, muzikos, programinės įrangos ir IT, medijos paslaugų, scenos menų ir kt.) atstovai, vykdančios kūrybinę veiklą.

Kūrybos agentams drauge su mokyklos bendruomene identifikavus ugdymo problemas ir poreikius, reikiamos srities kuriantys praktikai bus pakviesti dirbti į mokyklą. Projekto „Kūrybinės partnerystės“ lėšomis programoje „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyvaujančioms mokykloms suteikiama **15 sesijų po 3-4 val. kuriančių praktikų paslaugų kartu su mokyklos kūrybiško mokymosi projektui reikalingomis priemonėmis**.

Priklausomai nuo mokyklos kūrybiško mokymosi projekto, mokyklos projekto veikloje gali dalyvauti vienas arba daugiau kuriančių praktikų.

Kuriančiam praktikui pradėjus dirbti mokykloje, labai svarbu, kad kūrybos agentas ir kuruojantis mokytojas įtrauktų kuriantį praktiką į kūrybiško mokymosi projekto konkrečių veiklų planavimą.

4.3. Kuruojantis mokytojas

„Tyrinėjančios mokyklos“ turi paskirti kuruojantį mokytoją, į kurį visais susijusiais klausimais galėtų kreiptis projekto „Kūrybinės partnerystės“ komanda.

Kuruojantis mokytojas bus atsakingas už programos eigą ir turės užtikrinti, kad ji sėkmingai įsiliėtų į mokyklos gyvenimą. Kuruojantis mokytojas turės užtikrinti visas reikalingas sąlygas programai „Tyrinėjančios mokyklos“ įgyvendinti mokykloje, pavyzdžiui, užtikrinti lankstų pamokų tvarkaraštį, planuoti kūrybiško mokymosi įtvirtinimą mokykloje ateityje, užtikrinti, kad į projektą įsitrauktų mokytojai ir kuo platesnė mokyklos bendruomenė. Kuruojančiu mokytoju gali būti paskirtas tik vienas iš mokyklos mokytojų.

„Tyrinėjančios mokyklos“ kuruojančiam mokytojui numatytas nedidelis atlygis. Kuruojančius mokytojus įdarbins regioniniai „Kūrybinių partnerystės“ partneriai. Kuruojančio mokytojo **darbo krūvis – 0,2 etato**. Kuruojančio mokytojo darbo sutartis bus sudaroma **5 mėn. nuo 2013 m. sausio mėn. iki 2013 m. gegužės mėn.**

4.4. Įvairių dalykų mokytojai

Nuo mokytojų įsitraukimo priklauso programos sėkmė ir tęstinumas:

- Mokytojai dalyvauja kūrybiško mokymosi pamokose, susiedami kuriančių profesionalų kūrybos srities žinias ir įgūdžius su bendrojo ugdymo uždaviniais.
- Kuriantys praktikai padeda mokytojams per bendrą veiklą mokytis naujų metodų ir požiūrių į ugdymo procesą.

Nors dauguma dalyvaujančių mokytojų turės galimybę dalyvauti programos mokymuose ir kituose renginiuose, svarbiausia erdvė profesiniam tobulėjimui – mokykloje vyksiantis procesas: mokyklos kūrybinio mokymosi projekto planavimas, įgyvendinimas ir vertinimas. Tik bendradarbiaujant kuriančiam praktikui ir mokytojui, sukuriamos sąlygos jiems abiem siekti profesinio tobulėjimo, todėl itin svarbu, kad „Tyrinėjančių mokyklų“ mokytojai užimtų ne pasyvių stebėtojų, bet aktyvių besimokančiųjų vaidmenį ir būtų atviri pokyčiams.

4.5. Mokinių balsas

Vertinti mokinio nuomonę – kertinis programos „Kūrybinės partnerystės“ principas. Vaikai ir jaunimas turi dalyvauti mokyklos sprendimų priėmimo procese. Kūrybiško mokymosi projektai yra veiksmingiausi tada, kai mokiniams skiriamas svarbus vaidmuo planuojant, įgyvendinant ir vertinant kūrybiško mokymosi veiklas.

5. Dalyvavimo sąlygos

1. Mokyklos įsipareigojimai, susiję su dalyvavimu programoje

1.1. 2012–2013 m. m. programoje „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyvaujančios mokyklos privalo dalyvauti mokyklų įvedimo į programą seminare 2012 m. spalio 22–23 d. arba 2012 m. spalio 25–26 d. (Vilniuje ir Klaipėdoje). Įvedimo seminaro trukmė – 2 d. Iš vienos mokyklos turi dalyvauti du atstovai: mokyklos kūrybiško mokymosi projekto kuratorius ir mokyklos administracijos atstovas. Dalyvių apgyvendinimo ir maitinimo išlaidos bus padengiamos „Kūrybinių partnerysčių“ projekto lėšomis. Dalyvių transporto išlaidos finansuojamos nebus.

1.2. 2012–2013 m. m. programoje „Tyrinėjančios mokyklos“ dalyvaujančios mokyklos kūrybiško mokymosi projekto kuratorius ir kiti įsitraukę mokytojai privalo dalyvauti programos mokytojų mokymuose. Mokymai mokytojams vyks 2013 m. vasario mėn. ir truks 1 dieną. Mokymai vyks 9 „Kūrybinių partnerysčių“ regionuose.

1.3 Mokyklos atstovai bus kviečiami dalyvauti „Kūrybinių partnerysčių“ tinklo susitikimuose ir kituose dalijimosi gerąja patirtimi renginiuose.

2. Projekto „Kūrybinės partnerystės“ lėšomis dengiamos šios su mokyklos kūrybiško mokymosi projektu įgyvendinimu susijusios išlaidos

2.1. Kūrybos agento paslaugos (80 val. 2012 m. spalio mėn. – 2013 m. birželio mėn.).

2.2. Kuriančio praktiko paslaugos (15 sesijų po 3–4 val. 2013 m. sausio–birželio mėn.), įskaitant mokyklos kūrybiško mokymosi projektui įgyvendinti reikalingas priemones (techninės įrangos nuoma, kanceliarinės prekės, kelionės ir transporto išlaidos bei kitos tiesioginės kūrybiško mokymosi projekto veikloms reikalingos priemonės), išskyrus ilgalaikio materialiojo turto įsigijimą. Jeigu mokykla per kūrybiško mokymosi projektą pageidaus vykdyti veiklas, kurioms iš projekto „Kūrybinės partnerystės“ biudžeto skirtų lėšų nepakaks, mokyklos skatinamos prisidėti savais ištekliais.

2.3. Mokyklos kūrybiško mokymosi projekto kuratoriaus darbo užmokestis: mokyklos paskirtą mokyklos kūrybiško mokymosi projekto kuratorių įdarbins mokyklai pagal savivaldybę priskirtas regioninis projekto „Kūrybinės partnerystės“ partneris (*Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras, Kėdainių suaugusiųjų mokymo centras, Klaipėdos valstybinė kolegija, Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras, Viešoji įstaiga Lazdijų švietimo centras, Lietuvos edukologijos universitetas, Marijampolės švietimo centras, Utenos švietimo centras, Vytauto Didžiojo universitetas*). Nuotolinio darbo sutartis bus sudaroma 5 mėnesiams nuo 2013 m. sausio mėn. iki 2013 m. gegužės mėn. 0,2 etato. Atlyginimo koeficientas – 18. Mokyklos kūrybiško mokymosi projekto kuratoriumi gali būti paskirtas bendrojo ugdymo dalyko mokytojas arba mokyklos administracijos atstovas, kuris taip pat yra ir dalyko mokytojas.

2.4. Mokyklos kūrybiško mokymosi projekto kuratoriaus, mokyklos administracijos atstovų ir kitų įsitraukusių mokytojų kelionių išlaidos, susijusios su dalyvavimu programos renginiuose, projekto „Kūrybinės partnerystės“ lėšomis finansuojamos nebus.

6. Dokumentų pateikimo terminai ir renginiai

	Data	Įvykis
PLANAVIMAS	2012 m. spalio 29 d. – lapkričio 26 d.	Kūrybiško mokymosi projekto planavimas Mokykla kartu su kūrybos agentu planuoja kūrybiško mokymosi projektą.
	Iki 2012 m. lapkričio 26 d.	Planavimo formos (-ų) pateikimas „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandai Pildo ir teikia kūrybos agentas, bendradarbiaudamas su kuruojančiu mokytoju, mokyklos administracija ir kitais projekto dalyviais.
	2012 m. lapkričio 26 d. – 2013 m. sausio 14 d.	Kūrybiško mokymosi projekto planavimas kartu su kuriančiu praktiku (-ais) Mokykla kartu su kūrybos agentu planuoja kūrybiško mokymosi projektą – tikslinamos veiklos detalės kartu su mokyklai priskirtu kuriančiu praktiku (-ais).
	Iki 2013 m. sausio 14 d.	Planavimo formos II dalies pateikimas „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandai Pildo ir teikia kūrybos agentas, bendradarbiaudamas su kuruojančiu mokytoju, mokyklos administracija, kuriančiu praktiku (-ais) ir kitais projekto dalyviais.
ĮGYVENDINIMAS	2013 m. sausio 21 d. – gegužės 24 d.	Kūrybiško mokymosi projekto įgyvendinimas mokykloje. Mokyklos su kūrybos agentais ir kuriančiais praktikais įgyvendina kūrybiško mokymosi projektą. Su mokyklomis dirba kuriantys praktikai. Mokyklose lankosi „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komanda bei regioniniai partneriai.
	2013 m. vasario 1 d. – kovo 8 d. (9 regionuose)	Mokymai mokytojams (1 diena) Dalyvauja kuruojantys mokytojai ir tiesiogiai į projekto veiklą įsitraukę dalykų mokytojai.
VERTINIMAS	2013 m. gegužės 24 d. - 2013 m. birželio 3 d.	Mokyklos kūrybiško mokymosi projekto vertinimas Kartu su kūrybos agentu mokykla vertina kūrybiško mokymosi projektą bei pildo vertinimo formą.
	Iki 2013 m. birželio 3 d.	Vertinimo formos ir vientisos projekto istorijos pateikimas „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandai Pildo ir teikia kūrybos agentas, bendradarbiaudamas su kuruojančiu mokytoju ir kitais projekto dalyviais.

7. Pasiekimai: pastebėti ir dalintis patirtimi su kitais

Labai svarbu pastebėti kiekvieno jūsų programoje dalyvaujančio asmens pasiekimus ir papasakoti kitiems apie tai, ko išmokote iš savo patirties. Tai galite padaryti įvairiausiai smagiais ir naudingais būdais:

- **Renginiai:** svarbiausius projektų momentus arba artėjančią projekto pabaigą galima būtų pažymėti būtent tam tikslui skirtu renginiu (pasirodymu).
- **Informaciniais leidiniais:** kai įgyvendinsite projektą, jūs sukaupsite nemažai nuotraukų, vertų pacituoti minčių, dalyvių pasakojimų bei kitokių darbų. Jei visa tai sudėsite į platesnei auditorijai skirtą leidinį, jis taps puikiu šaltiniu, kurį skaitydami ir kiti galės pasimokyti iš jūsų patirties.
- **Patirties sklaida mokykloje:** tai mokymosi patirties sklaida tiesiog pamokose, mokytojų kambaryje, tėvų susirinkimuose...

8. Kokybės užtikrinimo procesas

„Kūrybinių partnerysčių“ projekto komanda stebi kūrybiško mokymosi projektų procesą, taip pat – padeda kiekvienai mokyklai iš „Kūrybinių partnerysčių“ programos gauti kiek įmanoma didesnės naudos.

Tikimės, kad jūsų mokyklos įsitraukimas į „Kūrybinių partnerysčių“ programą teigiamai paveiks mokyklos bendruomenę ir aplinką, suteiks sąlygas atsirasti ilgalaikiams pokyčiams planuojant ir įgyvendinant ugdymo procesą.

Mes kartas nuo karto susisieksime su jūsų kūrybos agentu bei teirausimės jo nuomonės šiais klausimais:

- kuriojančio mokytojo įsitraukimas;
- kuriančių praktikų darbo kokybė;
- santykiai tarp partnerių (mokytojo, kūrybos agento, kuriančio praktiko, mokinių, jų tėvų);
- kūrybiško mokymosi projekto koordinavimas;
- besimokančiųjų reakcija į kūrybiško mokymosi projektą;
- kūrybiško mokymosi projekto poveikis mokykloje.

8.1. Projekto komandos ir regionų kuratorių vizitas mokykloje

Tikėtina, kad įgyvendinant kūrybiško mokymosi projektą, būsite aplankyti „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandos arba mokyklą kuriojančio regioninio partnerio. Tai – kūrybiško mokymosi projektų kokybės užtikrinimo proceso dalis. Prieš vizitą susisieksime su jūsų mokykla, kad sutartume jums tinkamą datą ir laiką.

9. Dokumentacijos gairės

9.1. Praktinė dalis

9.1.1. Kam reikalinga mokyklų projektų dokumentacija?

Per programų veiklas surinkta dokumentacinė medžiaga (tekstai, foto, video etc.) bus naudojama dviem tikslais:

1. Projekto **stebėsenai** – siekiant stebėti, fiksuoti ir analizuoti pokyčius ir rezultatus, projekto poveikį. Tam pirmiausia reikia nuspręsti, kokie duomenys geriausiai parodo situaciją pradžioje ir vėliau – jos poveikį. Tai gali būti ir nuotraukos ar video medžiaga, piešiniai, atsakymai ant lapelių, ir apskritai pastebėjimai apie elgesį grupėse.

2. **Viešinimui** – siekiant skleisti gerąją projekto patirtį, dalintis įgytomis žiniomis su visuomene. Kiekviena mokykla nueina savitą kūrybinių partnerysčių kelią, sukuria savitą istoriją. Tai gali būti ir PPT prezentacija su nuotraukomis, ir mokinių rašiniai, ir straipsnis svetainėje ar video filmas – jūsų pasirinkimas. Svarbiausia, kad tai būtų nuoseklus pasakojimas.

9.1.2. Kas vykdo mokyklų projektų dokumentaciją?

Pirmiausia **kuruojantys mokytojai** kartu su **kūrybos agentu** ir mokiniais turėtų aptarti, kaip bus fiksuojamos projekto veiklos ir kas jas fiksuos.

Kuruojantys mokytojai įtraukia konkrečius vaikus, tėvus ir mokytojus į projekto dokumentavimą, rūpinasi, kad surinkta medžiaga būtų tinkamai apipavidalinta, kaupiama ir perduodama „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandai **per internetinę platformą**. Taip pat platinama ir dalinamasi mokyklos svetainėje bei „Facebook“ socialiniame tinkle.

9.1.3. Kam pateikti surinktą dokumentacinę medžiagą apie mokyklų projektus?

Visą projekto metu užfiksuotą medžiagą prašome sukelti į **internetinę platformą** (**www.kurybinespartnerystes.lt**).

9.2. Teisinė dalis

9.2.1. Nuosavybės teisė

- Nuosavybės teisė į visą „Kūrybinių partnerysčių“ programos metu surinktą ir sukurtą dokumentacinę medžiagą priklauso Ugdymo plėtotės centrui. Sąvoka „Nuosavybės teisė“ apibrėžia autoriaus turtines, kitas intelektines ar pramonines nuosavybės teises, išskyrus neturtines autorių teises.
- Siekiant užtikrinti autorių neturtines teises, prašome pateikiant informaciją visada nurodyti, kas yra konkrečios nuotraukos, teksto, videofilmo ir t.t. autorius.
- Laikysimės nuostatos, kad visą dokumentacinę medžiagą, kurią „Kūrybinių partnerysčių“ organizacinei komandai pristato kūrybos agentas ir/ar kuruojantis mokytojas, galima laisvai be papildomų

apribojimų ir įsipareigojimų naudoti projekto sklandai ir viešinimui (t.y. kad konkretūs autoriai buvo informuoti, kam priklauso nuosavybės teisės).

9.2.2. Logotipo naudojimas

„Kūrybinių partnerysčių“ programą identifikuoja logotipas, todėl jis turi būti naudojamas visur, kur yra galimybė. Jei tik įmanoma, naudokite spalvotą logotipą baltame ar geltoname fone arba juodai baltą logotipo variantą. Svarbu, kad fonas būtų pakankamai kontrastingas. KP logotipą geriausia dėti viršutiniame arba apatiniame dešiniajame kampe (raštuose, skaidrėse, plakate ir pan.).

9.2.3. Asmens teisė į atvaizdą

- Kalbant apie asmens atvaizdo fiksavimą, omenyje turimi įvairūs fiksavimo būdai, pavyzdžiui, fotografavimas, filmavimas, fotomontažas ir pan.
- Bendroji asmens atvaizdo fiksavimo taisyklė nurodo, kad norint asmenį užfiksuoti, reikia jo arba jo tėvų ar globėjų (jei tai mažametis asmuo) sutikimo (**Priedas Nr. 2 „Tėvų sutikimas“, psl. 30**)
- „Kūrybinių partnerysčių“ programoje dalyvaujančios mokyklos yra įsipareigojusios gauti visų programoje dalyvaujančių vaikų tėvų sutikimą. Kūrybinis agentas turėtų išsiaiškinti, kokia situacija konkrečioje mokykloje (per kuruojantį mokytoją) ir atsižvelgti į tai planuodamas projekto veiklas ir dokumentacijos sklaidos būdus.
- Kuruojantis mokytojas yra atsakingas, kad tie vaikai, kurių tėvai nedavė sutikimo juos fiksuoti, įgyvendinant projektą nebūtų fotografuojami ar filmuojami, arba pasirenkami tokie dokumentavimo būdai, kuriuose tie asmenys nebūtų atpažįstami.
- Net ir esant atsakingų asmenų sutikimui, publikuojamas atvaizdas privalo nepažeisti vaiko garbės, orumo ir privatumo, vaiko interesų.
- Jeigu be asmens sutikimo yra fotografuojama tik atskiros kūno dalys, pavyzdžiui, ranka ar koja, ir vėliau negalima identifikuoti konkretaus žmogaus, kuriam tos kūno dalys priklauso, tuomet fotografuojantis asmuo nepažeidžia asmens teisės į atvaizdą. Tačiau asmens nuotraukos (jos dalies), padarytos šiais atvejais, negalima demonstruoti, atgaminti ar parduoti, jeigu tai pažemintų asmens garbę, orumą ar dalykinę reputaciją.
- Kai atvaizdas panaudojamas reklamai, reikalingas specialus sutikimas. Fotografuojamas asmuo turi būti informuotas apie komercines jo atvaizdo panaudojimo aplinkybes ir savo valia nuspręsti, ar nori tokioje veikloje dalyvauti, ar ne.
- Daugiau apie vaiko teisę į atvaizdą rasite čia: <http://www.ikimokyklinis.lt/index.php/straipsniai/bendri-straipsniai/vaiko-teise-i-atvaizda-kodel-viesoje-erdveje-daznai-dengiami-vaiku-veidai/4335>.

Jei turite komentarų ar pasiūlymų, kaip būtų galima patobulinti „Kūrybinių partnerysčių“ programos įgyvendinimą, maloniai lauksime Jūsų el. laiškų el. pašto adresu: **mokykla@kurybinespartnerystes.lt**

10. „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandos kontaktai

Pareigos	Vardas, Pavardė	El. paštas	Telefonas
Projekto vadovė	Milda Laužikaitė	milda@kurybinespartnerystes.lt	852045492
Kūrėjų grupės vadovė	Agnė Biliūnaitė	agne@kurybinespartnerystes.lt kuriama@kurybinespartnerystes.lt	852045493
Kūrėjų grupės narė	Agnė Norkutė	agne.norkute@kurybinespartnerystes.lt	852045493
Kūrėjų grupės koordinatore	Milda Kasperavičiūtė	labas@kurybinespartnerystes.lt	852045493
Mokyklų grupės vadovė	Audronė Margenytė	audra@kurybinespartnerystes.lt mokykla@kurybinespartnerystes.lt	852045494
Mokyklų grupės narė	Vilija Navickaitė	vilija@kurybinespartnerystes.lt	852045494
Mokyklų grupės narė	Daiva Pukėnaitė	daiva@kurybinespartnerystes.lt	852045492
Tyrimų grupės vadovė	Jelena Šalaj	jelena@kurybinespartnerystes.lt tyrimai@kurybinespartnerystes.lt	852045495
Tyrimų grupės narė	Ieva Girčytė	ieva@kurybinespartnerystes.lt	852045495
Komunikacijos grupės vadovė	Dalia Balčiūnė	dalia@kurybinespartnerystes.lt	852045495
Komunikacijos specialistas	Giedrius Krušnauskas	giedrius@kurybinespartnerystes.lt	852045495

11. „Kūrybinių partnerysčių“ regionų kuratorių kontaktai

Regioninis partneris	Kuratorės vardas, pavardė	El. paštas	Telefonas
Kelmės r. savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras	Rima Bivainienė	kelmes.reg@kurybinespartnerystes.lt	861145911
Kėdainių suaugusiųjų mokymo centras	Jurgita Verseckaitė	kedainiu.reg@kurybinespartnerystes.lt	869142573
Klaipėdos valstybinė kolegija	Vilma Skvarčinskienė	klaipedos.reg@kurybinespartnerystes.lt	861683909
	Robertas Kavolius	klaipedos.reg@kurybinespartnerystes.lt	865090905
Lazdijų švietimo centras	Eglė Mačionienė	lazdiju.reg@kurybinespartnerystes.lt	865082858
Lietuvos edukologijos universitetas	Danguolė Bylaitė-Šalavėjienė	danguole.salavejiene@vpu.lt	852755629
	Alicija Romeiko	alicija.romeiko@vpu.lt	852636002
Marijampolės švietimo centras	Erika Samulė	marijampoles.reg@kurybinespartnerystes.lt	867506700
Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras	Eglė Kriukaitė	pakruojo.reg@kurybinespartnerystes.lt	862210922
Utenos švietimo centras	Dovilė Franckevičienė	utenos.reg@kurybinespartnerystes.lt	864105938
Vytauto Didžiojo universitetas	Giedrė Bagdonaitė	kauno.reg@kurybinespartnerystes.lt	862877844

Priedas Nr. 1. Vaidmenys ir atsakomybės

Šiame skyriuje plačiau paaiškinti kuruojančio mokytojo, kūrybos agento, kuriančio praktiko, mokinių, mokyklos ir vietos bendruomenės vaidmenys bei atsakomybės. Paaiškinta, ko iš kiekvieno jų tikimasi ir kaip jie bendradarbiauja tarpusavyje.

Kuruojantis mokytojas

Kuruojantis mokytojas yra atsakingas už kūrybiško mokymosi projekto įgyvendinimą ir už kūrybiško mokymosi, kaip reiškinio, plėtrą mokykloje.

Kuruojančio mokytojo atsakomybės:

1. Projekto valdymas:

- Užtikrinti, kad vaikai atliktų reikšmingą ir aktyvų vaidmenį kuriant kūrybiško mokymosi projektą, atitinkantį jų poreikius, pomėgius ir tai, kuo jie domisi.
- Paskirstyti atsakomybes mokyklos bendruomenės nariams bei užtikrinti, kad kiekvienas aiškiai suvoktų savo vaidmenį ir atsakomybę projekte.
- Į projektą įtraukti tėvus ir kitus mokyklos bendruomenės narius.
- Užtikrinti, kad visos projekto veiklos būtų atliekamos laikantis darbo saugos ir sveikatos reikalavimų bei užtikrinant vaikų saugumą.

2. Glaudus bendradarbiavimas su Kūrybos agentu, Kuriančiu praktiku ir „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komanda:

- Palaikyti su Kūrybos agentu nuolatinį ryšį, grįstą pasitikėjimu ir bendradarbiavimu.
- Drauge su Kūrybos agentu koordinuoti susitikimus ir veiklas su Kuriančiais praktikais, mokyklos personalu bei kitais partneriais.
- Bendradarbiaujant su Kūrybos agentu, parengti mokyklos kūrybiško mokymosi projekto planą.
- Bendradarbiaujant su Kūrybos agentu, rinkti mokyklos kūrybiško mokymosi projekto stebėsenos duomenis.
- Užtikrinti, kad Kūrybos agentas bei Kuriantis praktikas užmegztų ir palaikytų gerus santykius su mokyklos bendruomene.
- Iškilus bendradarbiavimo su Kūrybos agentais ir/ar Kuriančiais praktikais sunkumams, informuoti savo regiono kuratorių arba „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandą.
- Atstovauti mokyklą „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komandai.
- Užtikrinti, kad visos projekto planavimo ir įvertinimo veiklos atitiktų „Kūrybinių partnerysčių“ nustatytas procedūras.

3. Tęstinumas:

- Glaudžiai bendradarbiaujant su visa mokyklos bendruomene, rūpintis kūrybiško mokymosi tęstinumu.

4. Palaikymas ir sklaida:

- Skleisti informaciją apie „Kūrybinių partnerysčių“ siūlomas galimybes bei aktyviai viešinti projekto teikiamą naudą vietos ir platesnėje bendruomenėje.
- Aktyviai palaikyti ryšius su kitais mokyklos ir išoriniais, su „Kūrybinių partnerysčių“ projektu susijusiais partneriais, dalyvaujant numatytuose tinklaveikos susitikimuose.

Kūrybos agentas

Kūrybos agentai – tai kūrybinio sektoriaus atstovai, specialiai paruošti atlikti tarpininkų tarp mokyklos ir kūrybinio sektoriaus vaidmenį bei tapti kūrybiško mokymo(si) procesų skatintojais.

Kūrybos agento atsakomybės:

- Kūrybos agentas kelia klausimus, kuria iššūkius ir siūlo naują požiūrį į mokymąsi.
- Pasitelkęs profesinius įgūdžius bei išmanydamas kūrybinio sektoriaus ypatybes, padeda mokyklai įsivardyti savo poreikius, susijusius su kūrybišku mokymusi.
- Padeda mokyklai apibrėžti tyrinėjimo sritį ir parengia projekto planą (pildoma projekto planavimo forma), tačiau pačios veiklos nevykdo.
- Kūrybos agentas parenka kuriančius praktikus ir koordinuoja kūrybiško mokymosi projekto veiklas bei prižiūri, kad jos padėtų pasiekti išsikeltus tikslus.
- Galiausiai padeda išanalizuoti ir įvertinti pokyčius bei rezultatus. Šiam etapui pasibaigus, užpildoma projekto vertinimo forma.

Kūrybos agentas drauge su Kuruojančiu mokytoju užtikrina, kad būtų sudarytos sąlygos numatytiems veikloms įgyvendinti, o šios veiklos padėtų įvykdyti projekte numatytas užduotis. Kūrybos agentą nuolat konsultuoja „Kūrybinių partnerysčių“ modelio žinovai, jis palaiko nuolatinį ryšį su projekto komanda.

Kūrybos agentai talkina mokykloms ir Kuriantiems praktikams, tapdami jų kritiškais draugais. Jie kelia provokuojančius klausimus ir sukuria saugią aplinką eksperimentuoti. Kūrybos agentai skatina mokyklas ir Kuriančius praktikus dirbti su mokiniais kaip su lygiaverčiais partneriais.

„Kūrybinių partnerysčių“ programoje išskiriami keturi pagrindiniai Kūrybos agento bendradarbiavimo su mokykla etapai. Jie išvardyti eilės tvarka, bet tam tikros veiklos gali vykti ir vienu metu.

Situacijos analizė

Kūrybos agentas įvertina mokyklos situaciją ir numato, kaip „Kūrybinės partnerystės“ gali reikšmingiausiai prisidėti prie mokyklos vystymosi ir kas mokyklai yra tinkamiausia. Siekiant sėkmingos partnerystės, tai turi būti atliekama ne mokyklai, o drauge su mokykla. Kūrybos agentas, dirbdamas drauge su mokykla, numato tyrinėjimų sritį bei kryptį.

Planavimas

Kūrybos agentas parengia veiklos planą, kuriame numatomi Kuriantys praktikai, reikalingi kūrybiško mokymosi projektui įgyvendinti.

Šiame etape vystoma projekto idėja, veiksmų planas; iškeliami trijų lygmenų uždaviniai:

- mokinių ugdymo(si) uždaviniai;
- mokytojų kvalifikacijos uždaviniai;
- mokyklos, kaip organizacijos, bendruomenės uždaviniai.

Taip pat įvardijami uždavinių įgyvendinimo rodikliai/įrodymai, kurie vėliau padės įvertinti projekto metu įvykusius pokyčius.

Įgyvendinimas

Kūrybos agentas prižiūri Kuriančio praktiko įgyvendinamą kūrybiško mokymosi projektą ir padeda inicijuoti ir įgyvendinti pokyčius – tuos, kurie suplanuoti, ir tuos, kurie netikėtai kyla projekto metu.

Įvertinimas ir tęstinumo užtikrinimas

Kūrybos agentas užtikrina, kad visos suinteresuotos grupės būtų įtrauktos vertinant kūrybiško mokymosi procesus. Vertinama visa projekto eiga, numatytų rodiklių pokyčiai, išsikeltų tikslų pasiekimas. Kūrybos agentas padeda mokyklai numatyti, kaip ateityje ji galės naudotis sukaupta patirtimi.

Kūrybos agento vaidmuo – skatinti kūrybišką mokymąsi mokykloje:

- su visais partneriais tyrinėti ir dalintis kūrybiško mokymosi idėja;
- plėtoti tyrinėjimu pagrįstą požiūrį;

- tarpininkauti ir palaikyti bendradarbiavimą tarp mokyklos ir Kuriančio praktiko kūrybiško mokymosi projektų metu.

Kūrybos agentas dirba drauge su mokykla ir:

- bendradarbiaudamas su mokyklos bendruomene išsiaiškina, kokia tyrinėjimo sritis būtų svarbiausia ir aktualiausia mokyklai;
- numato kūrybiškas, įgyvendinamas, tyrinėjimu pagrįstas veiklas, kurios atitiktų tyrinėjimo sritį ir individualius mokyklos vystymosi poreikius;
- numato tokį veiklos planą, kuris leistų į veiklas įsitraukti kuo įvairesniems partneriams, paskatinti mokyklą tapti programos bendraautore ir priimti atsakomybę;
- plėtojant kūrybiško mokymosi projektus, pasitelkia savo asmeninę kūrybinę patirtį ir ryšius.

Kūrybos agentas yra atviras ir:

- drauge su mokykla numato, kokių kuriančių praktikų reikės kūrybiško mokymosi projektui įgyvendinti;
- bendradarbiauja su Kuriančiais praktikais, kurie kartu su mokykla planuoja veiklas ir įgyvendina kūrybiško mokymosi projektą; dirba su mokiniais, mokytojais bei mokyklos administracija ir tam tikrais atvejais – su tėvais bei platesne bendruomene; užtikrina, kad su Kuriančiu praktiku įgyvendinamas kūrybiško mokymosi projektas atitiktų visų dalyvių tikslus ir uždavinius;
- susieja projekto veiklas su įvairiomis idėjomis, požiūriais, patirtimis bei bendradarbiauja su kitomis organizacijomis, kurios galėtų prasmingai prisidėti prie projekto.

Kūrybos agentas prižiūri „Kūrybinių partnerysčių“ programos įgyvendinimą mokykloje:

- stebi ir efektyviai valdo laiką, laiku pateikia reikiamus dokumentus, liudijančius apie projekto eigą;
- vadovaujasi programos vertybėmis ir nuostatomis, rūpinasi veiklų stebėseną, vertinimu ir kokybės užtikrinimu; užtikrina, kad rengiant kūrybiško mokymosi projektą, būtų aiškiai numatyti visų dalyvaujančiųjų vaidmenys ir atsakomybės bei tarpusavio bendradarbiavimo ryšiai, parengtas pagrįstas biudžetas, nustatyta, kaip bus dokumentuojama ir įvertinama projekto eiga bei poveikis.

Kūrybos agentas padeda įvertinti projektą ir skatina tęstinumą:

- padeda mokyklai įgytą kūrybiško mokymo(si) patirtį įtraukti į mokyklos plėtros planus, skatina kūrybiško mokymosi sklaidą ir tęstinumą mokykloje;
- užtikrina, kad projektas atitiktų numatytą tyrinėjimo sritį ir padeda mokyklai įvertinti bei reflektuoti projekto poveikį;
- dalijasi mokymosi patirtimi su visa „Kūrybinių partnerysčių“ projekto komanda, kad ji šią patirtį galėtų panaudoti tolesnėje veikloje.

Kūrybos agentai bendradarbiauja:

- palaiko nuolatinį ryšius su kitais Kūrybos agentais bei „Kūrybinių partnerysčių“ komanda ir dalyvauja nacionaliniame bei regioniniuose susitikimuose;
- tarpininkauja tarp mokyklos ir „Kūrybinių partnerysčių“ komandos;
- atstovauja „Kūrybinių partnerysčių“ programai ir propaguoja kūrybiško mokymosi idėją bei dalijasi įgyta patirtimi;
- prisideda prie „Kūrybinių partnerysčių“ programos plėtojimo ir tobulinimo.

Kuriantis praktikas

Kuriantys praktikai, arba kūrėjai – tai kūrybinio sektoriaus, t. y. amatų, architektūros, dizaino, literatūros, kino ir videomeno, leidybos, mokslo, vaizduojamojo meno, taikomojo meno, muzikos, programinės įrangos ir IKT, scenos menų ir kitų sričių atstovai, užsiimančios kūrybine veikla.

Kūrybos agentams drauge su mokyklos bendruomene nustačius ugdymo problemas ir poreikius, reikiamos srities kuriantys praktikai kviečiami į mokyklą kelis mėnesius dirbti drauge su mokiniais ir įgyvendinti kūrybiško mokymosi projektą, skatinantį tolesnius pokyčius.

Kuriantis praktikas bendradarbiauja su mokykla. Siekiant esminių pokyčių mokykloje, svarbiausia – kurti mokymosi bendruomenę, paremtą bendradarbiavimu ir refleksija. Kuriančio praktiko ir mokinių santykis nėra santykis „mokytojas – mokinys“. Jis turėtų pasižymėti mažesniu formalumu ir būti grįstas atvirumu bei susitarimais.

Siekiant užmegzti geresnį ryšį tarp moksleivių, mokytojų ir kuriančio praktiko, pakankamai laiko turėtų būti skirta projekto planui sukurti. Dirbdamas su mokykla, kuriantis praktikas turėtų mąstyti kaip išorinis partneris, o mokytojas – pasitelkti žinias apie mokinių poreikius bei gebėjimus. Bendradarbiaujant skirtingi kūrėjų bei mokytojų gebėjimai ir įgūdžiai papildo vieni kitus.

Mokiniai

Mokinio nuomonės vertinimas – kertinis „Kūrybinių partnerysčių“ programos principas.

Moksleiviai turi dalyvauti priimant sprendimus. Kūrybiško mokymosi projektai veiksmingiausi tada, kai mokiniams skiriamas svarbus vaidmuo planuojant bei įgyvendinant veiklas. Svarbu, kad mokiniai prisiimtų atsakomybę už savo mokymąsi.

Mokinių įtraukimas

- Mokiniai įtraukiami pačioje projekto pradžioje, suteikiant jiems galimybę priimti sprendimus, apibrėžiant situaciją, planuojant veiklas. To reikalaujama ir projekto planavimo formoje.
- Projekto metu mokiniai skatinami dokumentuoti savo veiklą, patirtį ir mokymąsi, naudojantis bet kokiomis jiems tinkamomis priemonėmis. Tai darydami, mokiniai analizuoja ir gilina savo pačių mokymosi patirtis.
- Numatyta, kad, įvertinant programą, mokiniai vertina ne tik savo pačių, bet ir mokytojų bei kartu dirbusių kuriančių praktikų mokymąsi. Taip pat jie vertina projekto įgyvendinimo kokybę bei įvykusius pokyčius. Darant išvadas apie projekto kokybę ir poveikį, mokinių nuomonė vertinama tiek pat, kiek ir mokytojų bei kuriančių praktikų. Remiantis šiomis nuomonėmis, kuriamas bendras vaizdas, atspindintis pasiektus rezultatus.
- Pristatant rezultatus visuomet atsižvelgiama į vaikų išreikštą nuomonę. Pagal savo amžių ir gebėjimus mokiniai skatinami atstovauti mokyklai, rengti projekto pristatymus ir dalyvauti konferencijose, seminaruose, kituose renginiuose.

Mokyklos ir vietos bendruomenė

Mokyklos administracija

„Kūrybinių partnerysčių“ programa įgyvendinama bendradarbiaujant su mokyklos administracija. Svarbu, kad administracija palaikytų programą tiek idėjiškai, tiek praktiškai, kad turėtų aiškią motyvaciją dalyvauti programoje, suprastų, kokios naudos gali tikėtis iš projekto.

Tėvų ir vietos bendruomenės įtraukimas

„Kūrybinių partnerysčių“ programa siūlo įvairias galimybes, kaip tėvai ir bendruomenės nariai gali įsitraukti į veiklą.

Paskatinti įsitraukti tėvus galima šiais būdais:

- kviešti į pasirodymus ir parodas;
- kviešti dalyvauti praktiniuose užsiėmimuose kaip savanorius, padėjėjus ar dalyvius;
- skatinti dalyvauti viešinant projektą;
- suteikti tam tikrą vaidmenį projekte, jei jie turi vertingų įgūdžių ar patirties.

Priedas Nr. 2. Tėvų sutikimas dėl filmavimo ir fotografavimo

Ugdymo plėtotės centras

ir

..... (Mokyklos pavadinimas)

vykdo projektą

„Kūrybingumo plėtra Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose pritaikant ir įdiegiant kūrybinių partnerysčių modelį“, (sutrump. „Kūrybinių partnerysčių“ projektas) (projekto kodas Nr. VP1-2.2-ŠMM-04-001)

kurio metu mokytojai kartu su į mokyklą ateisiančiais kūrėjais ir projekte dalyvaujančiais mokiniais kurs ir įgyvendins unikalius kūrybiško mokymosi projektus. Įgyvendinant projektą, mokykloje vyksiantys mokymosi procesai bus fiksuojami ir dokumentuojami. Galiojantys LR įstatymai ir teisės aktai įpareigoja organizatorius turėti tėvų (globėjų) raštišką sutikimą.

SUTIKIMAS

2012-.....-.....

Sutinku, kad mano sūnus/dukra/globotinis/globotinė _____ (vardas, pavardė), _____ klasės mokinė (-ys) _____, dalyvaudamas (-a) kūrybiško mokymosi projekte, būtų fotografuojamas ar filmuojamas, o surinkta medžiaga (nuotraukos, filmuota medžiaga, vaiko darbai, interviu) būtų viešinama projekto vykdymo tikslais, pavyzdžiui, metodinėje medžiagoje, internetinėje projekto svetainėje, spaudoje, televizijoje ir pan.

Tėvų (globėjų) vardas, pavardė

(parašas)

„Kūrybinių partnerysčių“ programa

„Kūrybinės partnerystės“ – tai kūrėjų ir mokyklų (mokinių, mokytojų, tėvų) bendradarbiavimas siekiant kūrybiško mokymosi ir sisteminių bei tvarių mokytojų nuostatų, ugdymo praktikos ir mokinių siekių pokyčių. Nuo 2011 m. liepos mėn. „Kūrybinių partnerysčių“ programa Lietuvoje įgyvendinama pirmą kartą ir vyks iki 2015 m. sausio mėn.

„Kūrybinių partnerysčių“ programa Lietuvoje vystoma sėkmingos to paties pavadinimo programos, išplėtos Jungtinėje Karalystėje, pagrindu. Jungtinėje Karalystėje šioje programoje dalyvavo daugiau nei 1 milijonas moksleivių bei daugiau nei 4000 mokyklų.

Lietuvoje projektą įgyvendina Ugdymo plėtotės centras. Ugdymo plėtotės centro vykdomame projekte „Kūrybingumo plėtra Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose pritaikant ir įdiegiant kūrybinių partnerysčių modelį“ dalyvaus apie 100 Lietuvos bendrojo ugdymo mokyklų, iš viso bus įgyvendinta daugiau nei 200 unikalių kūrybiško mokymosi projektų.

„Kūrybinės partnerystės“ siekia ugdyti:

- jaunų žmonių kūrybingumą, žadinant jų siekius ir didinant pasiekimus;
- mokytojų kūrybiško darbo ir bendradarbiavimo su kūrėjais įgūdžius;
- mokyklos bendruomenės požiūrį į kultūrą, kūrybiškumą bei partnerystę grįstą darbą;
- kūrėjų darbo su mokyklomis įgūdžius, gebėjimus bei veiklos tęstinumą.